

Dwumiesięcznik Fundacji Anny Florek

CZAS DZIECIŃSTWA

Numer 10 (Marzec-Kwiecień 2022)

Temat numeru:

*O wzajemnej pomocy
w przedszkolu*

Obserwacja ABC

ISSN 2720-0795

Czasopismo bezpłatne

W tym numerze

Refleksje na temat	3
Przemyślenia Anny Florek na temat wzajemnej pomocy.	
Lułowe wspomnienia	5
Marcin Dębiński opowiada o Dniu Pizzy.	
Moja historia	7
Wspomnienia Anny Gromadzkiej	
Archiwum scenariuszy	9
Propozycja zajęć Małgorzaty Krówki na temat wody realizowanych Metodą Pytań Dzieci.	
Eksperymentujemy!	14
Doświadczenia związane ze ściśliwością wody.	
Recenzja książki edukacyjnej	15
„Lusia” Małgorzaty Roman-Zakrzewskiej	
Gra planszowa „Dodawanie”	16
Planszówka ćwicząca tytułowe działanie matematyczne .	
Co nam w duszy gra	18
Adam Dąbrowski opowiada o formie pieśni (cz.1).	
Kącik behawioralny	21
Katarzyna Hamerlak opisuje DRA.	
Okiem psychologa	22
Monika Rosińska opisuje ukierunkowaną obserwację ABC.	
Kącik logopedyczny	25
Agata Lange przedstawia jak rozwijać mowę narracyjną.	
Kalendarz	27
Poważne i niepoważne okazje w marcu i kwietniu.	
Reklama dla placówek z mniejszych ośrodków	32
Propozycja bezpłatnej reklamy dla placówek oświatowych i edukacyjnych z mniejszych ośrodków miejskich oraz zlokalizowanych na terenach wiejskich.	

Refleksje na temat

Poznać się, aby pomagać, czyli o wzajemnej pomocy w naszym przedszkolu.

Kiedy przyjmujemy dziecko do naszego przedszkola, to przyjmujemy je z całą rodziną, przyjmujemy nie tylko do instytucji, ale również - a może przede wszystkim - do społeczności przedszkolnej. Tę społeczność stanowią dzieci, rodzice, dziadkowie i pracownicy przedszkola. Jednym z moich celów a jednocześnie przestaniem do wszystkich członków naszej społeczności jest to, że wszyscy jesteśmy odpowiedzialni za wychowanie, kształcenie i dobrostan dzieci powierzonych naszej opiece. Abyśmy mogli robić to możliwie najlepiej, powinniśmy być dla siebie życzliwi, uważni i w razie potrzeby pomocni.

Jest wiele działań formalnych i nieformalnych sprzyjających temu byśmy mogli ideę wzajemnej pomocy na co dzień urzeczywistniać. Przede wszystkim trzeba się poznać, obdarzać życzliwością i zaufaniem. W atmosferze dobrych relacji łatwiejsze jest zwracanie się o pomoc, udzielanie pomocy i jej przyjmowanie.

Bardzo dobrą okazją do nawiązywania relacji między rodzicami są ich spotkania w przedszkolnym ogródku. Jedne z nich, takie jak Dzień Kartofla, Dzień Mamy i Taty, są organizowane przez przedszkole, inne codzienne są inicjowane przez samych rodziców. Jest dużo pożytku dla rodziców i przedszkolaków z ogródkowych spotkań. Być może, w którymś z kolejnych numerów naszego miesięcznika ktoś z rodziców o tym napisze.

Relacje z rodzicami budujemy od pierwszego z nimi spotkania. Podczas zaplanowanych i spontanicznych spotkań rozmawiamy o ważnych

wydarzeniach w rodzinie. W wielu przypadkach proste pytania: „Co u Państwa nowego?”, „Co się ostatnio wydarzyło?” przestają być zdawkowymi pytaniami lecz są początkiem rozmowy, podczas której dowiadujemy się o sprawach ważnych dla tej rodziny. Czasem radosnych takich jak narodziny kolejnego dziecka, przeprowadzka do nowego mieszkania, a bywa że trudnych, takich jak ciężka choroba w rodzinie, śmierć bliskiej osoby, utrata pracy, rozejście się rodziców. Dla przedszkolaka każde z tych wydarzeń może być silnym przeżyciem rzutującym na codzienne funkcjonowanie dziecka. Byśmy mogli je zrozumieć i mu pomóc – musimy wiedzieć i wspólnie przedsięwziąć jakieś działania. Każda sytuacja jest inna i innego rodzaju pomoc jest potrzebna: wysłuchanie, pocieszenie, dodanie otuchy, by łatwiej przetrwać trudny czas, by odbudować wiarę w siebie i w przyszłość. Czasem również pomoc materialna.

Zdarza się, że rodzina nagle znajdzie się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. Dalszy pobyt dziecka w naszym przedszkolu, gdzie opłaca się czesne, staje się niemożliwy. Jednak dla dziecka przedszkole jest często jedynym miejscem stabilnym, bezpiecznym, gdzie wszystko jest takie jak wcześniej. Po raz pierwszy taka sytuacja miała miejsce dwadzieścia kilka lat temu. Wtedy powstał u nas Fundusz stypendialny i dzięki pomocy Funduszu, dzieci pozostały w naszym przedszkolu. Obecnie materialna pomoc dla rodziców jest nazwana Funduszem Dopłat do Czesnego. Więcej o tym napiszę w następnym numerze naszego Miesięcznika.

Anna Florek

psycholog, dyrektor, twórca autorskiego programu edukacyjno-wychowawczego przedszkola, autorka licznych publikacji na temat integracji, edukacji przedszkolnej i współpracy z rodzicami. Rzeczoznawca MEN i ekspert ORE (dawniej CMPP-P), Kuratorium Mazowieckiego. Prowadzi wykłady i ćwiczenia na warszawskich uczelniach (UKSW, UW, APS). Wielokrotnie nagradzana medalami za swoją działalność na rzecz edukacji i integracji.

9 lutego w naszym przedszkolu obchodziliśmy Dzień Pizzy. Ta włoska potrawa jest bardzo lubiana przez dzieci. Niektórym z nich może wydawać się, że skoro nie mogą jeść pewnych składników, to ich pizza nie jest tak dobra jak ta tradycyjna. Nasze najstarsze przedszkolaki sprawdzały jak smakują zamienniki składników pizzy dla ludzi, którzy nie mogą jeść glutenu, mleka, mięsa lub pomidorów. Miały też za zadanie porównać i wskazać, które dodatki (oryginalne czy dietetyczne) smakują lepiej. Mimo, że prawie wszystkie dzieci uznały te oryginalne za smaczniejsze, to doszły również do wniosku, że dzięki zamiennikom wszyscy możemy zjeść pizzę i nikt nie będzie smutny. Zerówka też dowiedziała się skąd pochodzi pizza i dlaczego ma greckie korzenie. Poznała historię królowej Małgorzaty Sabaudzkiej, dla której przygotowano pizzę w barwach narodowych Włoch. Pizzę tę, czyli Margheritę przygotowały nam panie Małgosie na

podwieczerek. Poza tym grupa 0 namalowała i posypała przyprawami papierową pizzę. Rozegrała też kilka partii gry planszowej „Mały Pizzer” przygotowanej specjalnie na tę okazję przez pana Marcina.

Grupa 2 przygotowała sosy do pizzy, którymi podzieliła się z innymi grupami. Ponadto podopieczni pana Grzesia i pani Gosi wylepili pizzę z papieru i wysłuchali jej historii. Grupa 1 poznała sposób przyrządzenia pizzy i rozwiązywała zagadki matematyczne, których tematem przewodnim było to włoskie danie. Wykorzystała też naszą podwórkową kuchnię błotną do zabawy w pieczenie pizzy. Grupa 3 wykonała pizzowe placki z masy solnej oraz prawdziwy sos pomidorowy. Dzieci wraz z panią Beatą ozdabiały też plastelinowymi dodatkami papierowe pizze.

Akcja „Przekaż 1% podatku”

Możecie Państwo przeznaczyć 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz Fundacji CZAS DZIECIŃSTWA. Pieniądze trafią do nas dzięki współpracy z Fundacją Młodzi-Młodym. Aby nas wspomóc należy uzupełnić PIT danymi:

Numer KRS: **0000270261**   Cel szczegółowy: **CZAS DZIECIŃSTWA 9272**

Była jesień 1991 roku. Wtedy po raz pierwszy usłyszałam o Społecznym Przedszkolu Integracyjnym. W tym czasie byłam bardzo młodą nauczycielką pracującą w szkole podstawowej. W szkole lubiłam kontakt z dziećmi i rodzicami, chociaż nie było to dla mnie łatwe zadanie. Byłam przygotowana do pracy z małymi dziećmi a tymczasem w szkole uczyłam języka polskiego w klasie 4 i 5. O przedszkolu dowiedziałam się od znajomej, która zapisała do niego córeczkę. Szukano wychowawców. W paru zdaniach opisała mi jak przedszkole działa i namówiła mnie, żebym umówiła się na wizytę. Nigdy wcześniej nie słyszałam o przedszkolach integracyjnych a także o placówkach niepublicznych. Dzisiaj, w takiej sytuacji przeczytałabym wszystko w Internecie, ale wtedy? Najpierw błądziłam po okolicy. W tym czasie ulice nie były tak ładnie oznakowane jak teraz. Wtedy przedszkole mieściło się pod adresem ul. Reymonta 27. Ludzie nie kojarzyli tego adresu z przedszkolem. Wreszcie dotarłam na miejsce. W wejściu przywitała mnie uśmiechnięta, drobna kobieta. To była pani Ania Florek. Tłumaczyłam się ze spóźnienia a ona uspokoiła mnie, że rzeczywiście bywają trudności z trafieniem do przedszkola, tym bardziej, że mieściło się w budynku zajmowanym przez żłobek. Na dodatek przedszkole ma adres na Reymonta a faktycznie bardziej jest przy ul. Wolumen. Jak ktoś idzie pierwszy raz, to może się w tym wszystkim pogubić.

Przedszkole mieściło się po lewej stronie od wejścia. Prawą stronę oraz pierwsze piętro zajmował żłobek. Pani Ania najpierw ze mną rozmawiała. Opowiedziała o tym, jak powstało przedszkole. Ja pytałam o tą integrację, co to właściwie jest. Miałam obawy, czy jestem właściwą osobą, ponieważ w tym czasie niewiele wiedziałam o osobach niepełnosprawnych. Pani Ania powiedziała mi, że wszystkie dzieci i te z niepełnosprawnością i te zdrowe potrzebują tego samego - ciepła, uśmiechu i zabawy. Potem poszliśmy obejrzeć przedszkole - no i poznać dzieci.

Najbardziej pamiętam z tego pierwszego spotkania spokój, ciepło, ciszę, uśmiech. Ten spokój i serdeczność z jakim przyjęła mnie pani Ania. Ciepło i przytulność pomieszczeń, w których przebywały dzieci. Bardzo widną salę, z dużymi oknami i kolorowymi zasłonami. Od sufitu po sam dół zwisały zasłony z podszewki, każda w innym kolorze. Wyposażenie było skromne, ale było bardzo przytulnie. Było cicho, dzieci bawiły się w różnych zakamarkach sali. Do zabaw plastycznych służyło wtedy osobne małe pomieszczenie ze stołem na środku, wokół którego gromadziły się dzieci. Okazało się, że w przedszkolu dzieci nie leżakują. Odpoczywały wtedy, kiedy miały taką potrzebę. Służył do tego kącik z baldachimem. Były tam materac, poduszki i pluszaki a także książeczki. Dzieci miały też osobną salę do zabaw ruchowych. Była fantastyczna, duża i widna. W tej sali było też coś, co widziałam pierwszy raz a mianowicie duże kolorowe miękkie klocki, takie z których można robić wielkie budowle i tory przeszkód. Wystrój przedszkola mnie zachwycił. Było całkiem inaczej niż w miejscach, które dotąd znałam.

Prawdziwe zdumienie przeżyłam poznając osoby pracujące w przedszkolu. W tym pierwszym dniu poza panią Anią, poznałam Ewę, która była wychowawczynią. Do dzisiaj pamiętam jak uspokajająco i kojąco działał na mnie ton jej głosu. Poznałam też wtedy dwie niezwykle serdeczne osoby - Grażynę, która pracowała jako psycholog i Wandę, która była fizjoterapeutką. Uśmiechnięte, naturalne, takie osoby, z którymi bardzo szybko nawiązuje się kontakt. No i pani Danusia, którą poznałam w sytuacji dość dla mnie dziwnej w owym czasie. Pani Ania oprowadzała mnie po przedszkolu i weszłyśmy do małego pomieszczenia, w którym bardzo elegancka, no i oczywiście uśmiechnięta pani, skrobała marchewkę. Dowiedziałam się, że to pani Danusia, która jest księgową, sekretarką i kucharką w jednej osobie. To było niezwykle. Wreszcie przyszedł czas na spotkanie z dziećmi. Usiadłam z nimi w rogu sali, chwilę porozmawialiśmy a potem zaśpiewałam „Kotka Puszka”. Patrzyły i słuchały, uśmiechały się i chciały żebym zaśpiewała jeszcze raz. Wychodziłam z przedszkola oszołomiona serdecznością, dobrem, ciepłem.

Przebieg dnia w grupie mieszanej wiekowo w trakcie tematu „Woda” realizowanego Metodą Pytań Dzieci.

Autor: Małgorzata Krówka

Temat kompleksowy: „Woda”

Temat dnia: „Podwodny świat”

Pytania dzieci:

(w nawiasach imiona dzieci, które zadały pytania)

- Po co nurkujemy w wodzie? (Wiktoria)
- Jakie zwierzęta pływają w wodzie? (Karol)

Etap realizacji tematu: Szukanie odpowiedzi

Cele ogólne:

- Poszerzenie przyrodniczej wiedzy dzieci.
- Wdrażanie dzieci do słuchania w skupieniu wierszy.
- Doskonalenie umiejętności wypowiedzania się na temat utworów literackich.
- Doskonalenie umiejętności globalnego czytania oraz sylabizowania.

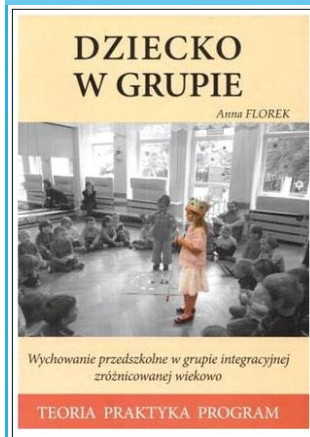
Realizowane treści programowe:

- Dziecko uczestniczy w zabawach ruchowych, w tym rytmicznych, muzycznych, naśladowczych, z przyborami lub bez nich; wykonuje różne formy ruchu: bieżne, skoczne, z czworakowaniem, rzutne. **(I.5)**

Ciekawostka

Realizacja treści programowych w Społecznym Przedszkolu Integracyjnym Fundacji CZAS DZIECINSTWA odbywa się wg programu „Dziecko w grupie” autorstwa Anny Florek. Fundamentalną częścią tego programu jest Metoda Pytań Dzieci. Łączy ona naturalną ciekawość dzieci z wymogami podstawy programowej.

Program ten został szczegółowo opisany w książce pod tym samym tytułem.

- Dziecko inicjuje zabawy konstrukcyjne, majsterkuje, buduje, wykorzystując zabawki, materiały użytkowe, w tym materiał naturalny. **(I.6)**
- Dziecko zauważa, że nie wszystkie przeżywane emocje i uczucia mogą być podstawą do podejmowania natychmiastowego działania, panuje nad nieprzyjemną emocją, np. podczas czekania na własną kolej w zabawie lub innej sytuacji. **(II.8)**
- Dziecko dostrzega emocjonalną wartość otoczenia przyrodniczego jako źródła satysfakcji estetycznej. **(II.11)**
- Dziecko przyjmuje, respektuje i tworzy zasady zabawy w grupie, współdziela z dziećmi w zabawie, pracach użytecznych, podczas odpoczynku. **(III.5)**
- Dziecko wyraża się za pomocą: tańca, intencjonalnego ruchu, gestów, impresji plastycznych, technicznych, teatralnych, mimicznych, konstrukcji i modeli. **(IV.1)**
- Dziecko wyraża się za pomocą języka mówionego, posługuje się językiem polskim w mowie zrozumiałej dla dzieci i osób dorosłych mówi płynnie, wyraźnie, rytmicznie, poprawnie. **(IV.2)**
- Dziecko odczytuje krótkie wyrazy utworzone z poznanych liter w formie napisów drukowanych dotyczące treści znajdujących zastosowanie w codziennej aktywności. **(IV.4)**
- Dziecko słucha, odtwarza i tworzy muzykę, porusza się przy muzyce i do muzyki, dostrzega zmiany charakteru muzyki, np. dynamiki, tempa i wysokości dźwięku oraz wyraża ją ruchem, reaguje na sygnały. **(IV.7)**
- Dziecko wyraża ekspresję twórczą podczas czynności konstrukcyjnych i zabawy. **(IV.11)**
- Dziecko przelicza elementy, odróżnia liczenie błędne od poprawnego. **(IV.15)**
- Dziecko rozumie bardzo proste polecenia w języku obcym nowożytnym i reaguje na nie. **(IV.21)**

- **Zmysłów** – oglądanie zdjęć przedstawiających rośliny i zwierzęta wodne, wysłuchanie wiersza "Cuda podwodnego świata" Aldony Latosik, słuchanie odgłosów dna oceanicznego. Oglądanie i mierzenie sprzętu do nurkowania
- **Języka** – rozmowa na temat wysłuchanego wiersza, mówienie o swoich doświadczeniach związanych z nurkowaniem, czytanie globalne i sylabizowanie
- **Wiedzy** – poznanie środowiska wodnego oceanu, zapoznanie ze sprzętem do nurkowania
- **Działania** – wykonanie pracy plastycznej "Mieszkańcy wody", zabawa w nurkowanie i poszukiwanie morskich skarbów, odczytywanie oraz sylabizowanie nazw morskich zwierząt i roślin, zabawa w rekina.

Pomoce: koła różnej wielkości z kolorowego papieru, niebieskie kartki formatu A4, klej, zdjęcia roślin i zwierząt z morskich głębin, paski kolorowej bibuły, muszle, kamyczki, duża moneta, maska i płetwy do nurkowania, słomki

Przebieg dnia	Dostosowania i uwagi
<p>Propozycja poranna:</p> <p>1. Wykonanie pracy plastycznej „Mieszkańcy wody”. Za pomocą różnokolorowych kół wyciętych z papieru kolorowego dzieci techniką origami tworzą rybki i przyklejają je na niebieski karton imitujący wodę w oceanie. Starsze dzieci mogą również stworzyć kraby i rośliny tą samą techniką.</p>	<p><i>Dzieci mogą wybrać sobie poziom trudności prac (do wyboru są trudniejsze i łatwiejsze).</i></p>
<p>Propozycja przedpołudniowa:</p> <p>2. Powitanie - Dzieci witają się jak ryby.</p>	<p><i>Poruszają ustami jak ryby. Przekazują ten gest do osoby po prawej stronie. Mogą też bezgłośnie mówić „Dzień dobry”.</i></p>

<p>3. Wysłuchanie wiersza Aldony Latosik "Cuda podwodnego świata?" Krótka dyskusja na temat wysłuchanego utworu. Zadanie dzieciom pytań:</p> <p>Co robiła bohaterka wiersza?</p> <p>Co zobaczyła nurkując w podwodnym świecie?</p>	<p><i>Grupa podzielona jest na dwie mniejsze podgrupy. Dzieci, które rano nie zdążyły zrobić pracy plastycznej robią ją w czasie kiedy reszta dzieci bierze udział w zajęciach. Potem grupy się zamieniają a dzieci, które skończyły pracę plastyczną realizują pkt. 3-6. Podział na mniejsze grupy ułatwia koncentrację i zwiększa możliwości nauczyciela w zakresie sprawdzenia umiejętności i wiedzy dzieci.</i></p>
<p>4. Prezentacja sprzętu związanego z nurkowaniem - masek, płetw i rysunku przedstawiającego kombinizon nurka. Wyjaśnienie dzieciom mechanizmu działania sprzętu do nurkowania.</p>	<p><i>Dzieci czekają na swoją kolej, aby dotknąć eksponatów.</i></p>
<p>5. Zabawa w nurkowanie. Nauczyciel rozkłada w różnych miejscach rysunki roślinności i zwierząt oceanicznych oraz muszle, kamyki, monetę. Rozsypuje kawałki kolorowej bibuły. Każde z dzieci dostaje słomkę jako imitację rurki umożliwiającej oddychanie pod wodą. Dzieci mają za zadanie odszukać wśród rozsypanej bibuły jak najwięcej podmorskich skarbów - pięknych ryb, roślin, muszelek, kamyków itp. Podczas zabawy dzieci słuchają odgłosów dna oceanicznego.</p>	<p><i>Część przedmiotów ułożona będzie wyżej, aby dziewczynka z niepełnosprawnością ruchową mogła też je zebrać.</i></p>
<p>6. Po odnalezieniu skarbów dzieci wraz z wychowawcą nazywają i przeliczają odnalezione przedmioty. Starsze dzieci próbują</p>	<p><i>Przedmioty będą też nazywane po angielsku.</i></p> <p><i>Podczas zajęć dzieci uzyskują odpowiedź na oba postawione pytania.</i></p>

<p>dopasować do nich nazwy napisane na karteczkach, dzielą nazwy na sylaby.</p>	
<p>7. Rozgrywka w grę planszową „Skarb syren”</p>	<p><i>Gra planszowa dla starszych dzieci ćwicząca odróżniania stron prawej i lewej. Wszystkie dzieci grają jako jedna drużyna. Każde dziecko po kolei rzuca kostką i przesuwają pionek o 1 pole, aż do znalezienia skarbu.</i></p> <p>Do pobrania na: http://www.debinski.edu.pl/skarb-syren-gra-planszowa/</p>
<p>Propozycja podwórkowa:</p> <p>8. Wychowawca rysuje kredą po obu stronach chodnika w sporej odległości dwie linie tworząc między nimi zamkniętą przestrzeń. Jedno dziecko staje w środku i przyjmuje rolę rekina, który wyłapuje rybki, reszta dzieci jest rybami, które próbują przepłynąć nie będąc złapanym na drugą stronę terytorium rekina.</p>	
<p>Propozycja popołudniowa:</p> <p>9. Kino Bambino - oglądanie bajek: Bolek i Lolek: "Podwodna wycieczka" i "Nad jeziorem" Zaczarowany ołówek "Wilk morski"</p>	
<p>10. Podsumowanie dnia i wspólna odpowiedź na pytania dzieci dotyczące nurkowania i zwierząt żyjących w wodzie.</p>	<p><i>Dzieci, które nie pamiętają odpowiedzi proszone są o powtórzenie po dziecku, które pamięta.</i></p>

Wiosną zwykle topnieje śnieg, zaczynają padać deszcze a wody zaczyna być wszędzie pełno. I jest to dobry moment, aby zbadać z dziećmi kolejne właściwości tej cieczy. Tym razem skupimy się na jej ściśliwości. Jako pierwsze doświadczenie proponuję sprawdzenie czy da się ścisnąć wodę, tak najzwyczajniej, czyli próbując złapać jej trochę w misce. Można zaproponować dzieciom, żeby zrobiły to powoli lub szybko. Jeśli wcześniej przedszkolaki miały kontakt z cieczą nieniutonowską, to nie powinny zareagować zdziwieniem na taką propozycję. Mogą też sprawdzić, czy robi różnicę próba ściskania wody prawą lub lewą ręką. Dzieci powinny zauważyć, że niezależnie od tego jak próbują ścisnąć wodę, ta wycieka im między palcami. Drugim eksperymentem będzie próba ściśnięcia

wody w strzykawce. Warto się przy tym zaopatrzyć w różne rodzaje strzykawk (w aptekach powinny być dostępne modele od 2 ml do 50 ml). Początkowo dzieci powinny zassać wodę do strzykawk a potem spróbować ją ścisnąć tłokiem. Woda mimo wszystko będzie uciekać przez końcówkę. Dzieci mogą też próbować zatkać wylot placem jednej ręki. Jeśli nie potrafią ścisnąć strzykawki jedną ręką (gdy druga blokuje wylot), to można im podpowiedzieć, że mogą docisnąć strzykawkę do stołu (opierając koniec tłoka o blat). Uwaga! Trzeba uważać, bo woda ze strzykawki może mocno pochlapać dzieci. Jeśli udało się dzieciom dobrze zatkać wylot, to tłok nie ścisnie wody. Siła dziecka a nawet

dorosłego jest zbyt mała, aby to zrobić. Może się również zdarzyć, że dzieci nie utrzymają zamkniętego wylotu i wodai po prostu wycieknie (jak wcześniej między palcami). Jeśli tak się stanie, to pozostaje wypróbowanie zamknięcia wody w butelce PET i zakręcenie jej korkiem. Aby doświadczenie wyszło należy napełnić butelkę do pełna (im więcej powietrza, tym łatwiej o błąd). Po zakręceniu butelki można nawet na nią stanąć a woda wraz z butelką i tak się nie zmniejszą. Zatem dzieci powinny dojść do wniosku, że woda nie jest ściśliwa.

Czy marzy się Wam książka z gatunku literatury dziecięcej, która będzie ciekawa zarówno dla dziecka jak i dorosłego? Taka właśnie jest „Lusia”, której autorką jest Małgorzata Roman-Zakrzewska - mama jednej z dziewczynek uczęszczających do Społecznego Przedszkola Integrycyjnego Fundacji CZAS DZIECIŃSTWA.

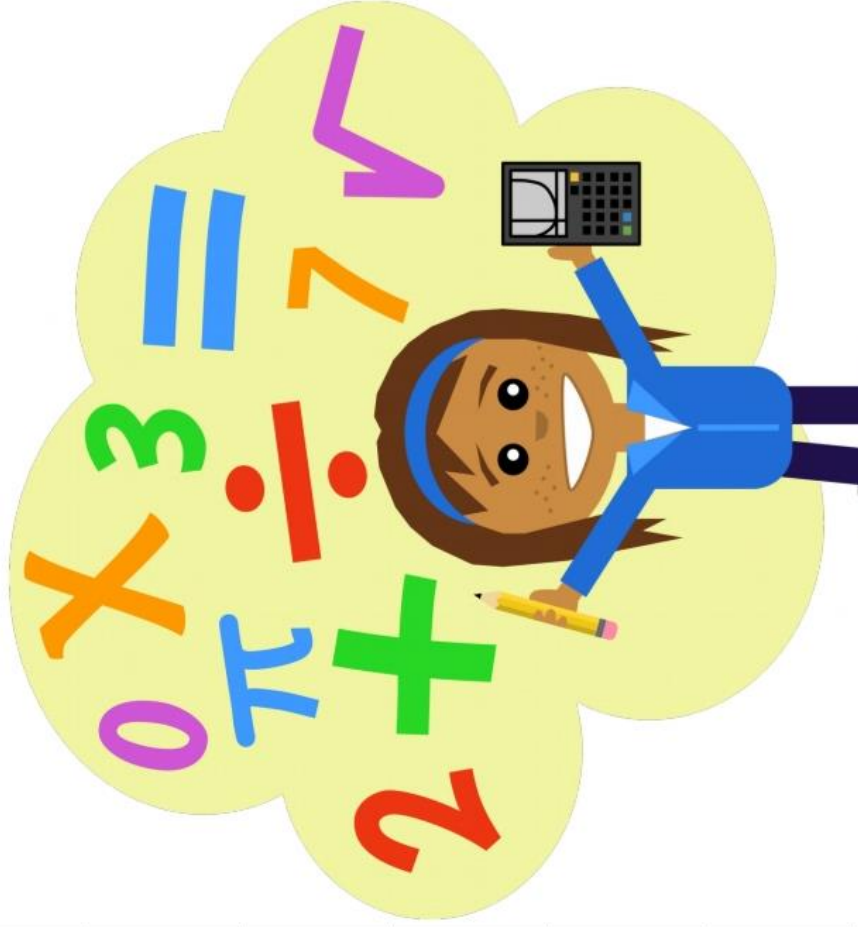
Książka ta opowiada o przygodach czteroletniej dziewczynki i jej rodziny. Wydawać by się mogło, że przygody te są codzienne (wakacje nad jeziorem, piknik ze znajomymi itp.)

i zwyczajne, ale kiedy wczytamy się w nie okazuje się, że niosą wiele pozytywnych przesłań. Główna bohaterka jest bardzo samodzielną dziewczynką, która z przyjemnością pakuje rzeczy na wakacje swojego młodszego brata. Rodzina wracająca z parku pomaga starszemu panu pozierać pomarańcze, które wysypały mu się na ulicę. Lusia z babcią wspomina swojego dziadka, którego nie miała okazji poznać. To tylko kilka wątków, które pokazują, co jest naprawdę ważne w naszej codzienności, w relacjach z innymi. Szczerłość, wrażliwość i dobry humor małej bohaterki, rówieśników rozbawia, a dorosłym przypomina jak dużo widzą i rozumieją dzieci. To też lekcja dla dorosłych ucząca, żeby zawsze znaleźć czas na to, aby wysłuchać co chcą nam powiedzieć najmłodszy. Całości dobrego odbioru tej książki dopełniają piękne ilustracje autorstwa Patrycji Pawlik. Zabierają nas do krainy dzieciństwa Lusi, Władka i ich najbliższych. A jak ona jest przekonajcie się sami czytając książkę „Lusia”...

Małgorzata Roman-Zakrzewska

Mama, dziennikarka, autorka. Czujnie obserwuje otaczającą ją rzeczywistość i z przyjemnością o niej opowiada. Podgląda świat dzieci i dorosłych. Świat budowania relacji i tworzenia więzi. Od dzieci uczy się kochania i patrzenia z czułością. Uwielbia smażyć naleśniki, pić czarną kawę i czytać książki.

Dodawanie

2

3

4

5

6

7

8

2

3

4

5

6

7

8

9

10

6

10

Zasady gry

Na początku każdy z graczy dostaje po 6-10 pionków (im więcej, tym gra jest trudniejsza). Następnie pierwszy gracz rzuca dwoma kostkami i sumuje wynik. Jeśli na którejs z kostek wypadnie 6 oczek, to gracz zamienia ją na wybraną przez siebie liczbę oczek (ma prawo ręcznie ustawić tę kostkę inaczej). Jeśli ma jeszcze wolne pole z obliczoną sumą, to je zakrywa swoim pionkiem. Kolejka przechodzi na następnego gracza, który wybiera sobie tylko jedną kostkę i wynik rzutu dodaje do pozostawionej kostki (jeśli wyrzucił 6 to też ma prawo zmiany liczby oczek). Jeśli ma wolne pole z tak wyliczoną sumą, to je zakrywa swoim pionkiem. Znow kolejka przechodzi na następnego gracza. Wygrywa osoba, która pierwsza wykorzysta wszystkie swoje pionki.

W grze wykorzystano grafiki na licencji Public Domain

autor: Scout, źródło: openclipart.org/detail/191351/math-girl

Forma pieśni cz.1

„Piosenka jest dobra na wszystko...” śpiewali Jeremi Przybora i Jerzy Wasowski. Gdy nadchodziła godzina emisji „Kabaretu Starszych Panów”, czyli kultowego kabaretu pokolenia obecnych dziadków, to wszyscy zasiadali przed czarno-białymi telewizorami, słuchali i radowali się tym nadzwyczajnie.

Tablica ku czci Starszych Panów na budynku TVP w Warszawie przy ul. Jasnej

Kochaliśmy te piosenki za całość, czyli melodię, słowa i wykonanie. Najbardziej jednak za to, że ... nie były zbyt długie, zapadały w ucho i radowały tekstami.

Od tysięcy lat człowiek śpiewał. A miał ku temu setki powodów związanych z codziennym życiem. Śpiewał przy pracy, przy zabawie i przy uroczystościach wszelkiego rodzaju. Dzisiejsza piosenka jest potomkiem - praprawnuczką tej najstarszej pieśni śpiewanej przez człowieka. Ta pieśń stała się fundamentem pieśni ludowych, tańców, symfonii, koncertów i innych konstrukcji muzycznych tworzących tzw. formę muzyczną.

Istnieje takie powiedzenie:

---

*„Mowa jest muzyką
a muzyka jest mową.”*

Postępujemy się słowami, zdaniami krótkimi i długimi, pytamy i odpowiadamy na pytania. Opisujemy to, co nam się podobało bądź nie. Opowiadamy otoczeniu co widzieliśmy lub co nam się przytrafiło. Te nasze słowne opowieści ubieramy w formę wiersza, poematu, opowiadania, noweli czy też powieści złożonej z kilku opastych tomów.

W muzyce jest identycznie. Mamy kilka dźwięków jak w piosence „Moja Żyrafa” i dwa zdania tekstu, krócej ponoć już nie można!?! Można! Tylko czy to będzie muzyka? Oczywiście, że będzie ... jeden dźwięk wystarczy, aby pojawiła się muzyka.

Piosenka ma swój kształt np. „Wlaż kotek na plotek”. Krótka piosenka złożona z dwóch zdań muzycznych zbieżnych z tekstem. Pytanie - odpowiedź, pytanie - odpowiedź.

Piosenki mogą być jednoczęściowe, dwuczęściowe albo trzyczęściowe. Nie są długie a melodia połączona z tekstem daje nam radość śpiewania

solo bądź w grupie. Oczywiście istnieją dłuższe piosenki, ale zazwyczaj nie przekraczają pięciu minut. W muzyce poważnej zwanej klasyczną jest zdecydowanie inaczej.

Jest dłużej, czasem bardzo długo. Tekst bądź obraz musimy sobie wytworzyć w głowie i słuchamy w skupieniu siedząc w sali koncertowej bądź w fotelu ze słuchawkami na głowie. Słyszemy tylko dźwięki i ich połączenia zwane harmonią.

Należy nauczyć się słuchać dźwięków, które łączą się ze sobą i tworzą pole dla wyobraźni. Wyobrażenia tego, co nam się akurat podoba bądź podobało w przeszłości.

Każda kompozycja ma swoją konstrukcję muzyczną i tu należy uzupełnić własną wiedzę, nauczyć się co to jest piosenka, pieśń, Menuet, Koncert na ... coś tam.

Słowo nauczyć brzmi strasznie ... ale mamy dostęp do bibliotek internetowych i tym samym do informacji. Uproszczę sprawę, muzykę klasyczną można porównać do planu miasta. Taka np. symfonia jest miastem składającym się z czterech kolejnych dzielnic przez które wiozę mnie z różną prędkością, abym mógł zobaczyć to wszystko, co mnie interesuje.

Po zakończonym przejeździe biję brawo dyrygentowi, który pełni rolę kierowcy i muzykom tworzącym wirtualny dźwiękowy autokar. Po prostu słuchajmy. CDN ...

Adam Dąbrowski

Magister sztuki. Wieloletni muzyk L'orchestre Symphonique Conservatoire National de Tunis oraz były nauczyciel muzyki w szkole francuskiej i arabskiej. Pracował również jako nauczyciel muzyki w Państwowej Szkole Muzycznej I stopnia im. Oskara Kolberga, w Fundacji im. Karola Szymanowskiego oraz w Społecznym Przedszkolu Integracyjnym Fundacji CZAS DZIECIŃSTWA.

SPOSOBY WZMACNIANIA PRAWIDŁOWEGO ZACHOWANIA - DRA

W poprzednim numerze omówiliśmy narzędzie określane jako Różnicowe wzmocnienie niekompatybilnych zachowań (DRI). Tym razem pora na: Różnicowe wzmocnienie alternatywnych zachowań – DRA (differential reinforcement of alternative behavior). Jest to procedura, która zmierza do zmniejszania częstości zachowania niepożądanego przez wzmocnienie jednego lub kilku wybranych zachowań pożądanых, stanowiących alternatywę dla tego niepożądanego. Jest wskazane, aby zachowanie alternatywne spełniało tą samą funkcję jak wybrane do redukcji zachowanie niepożądane

Wyobraźmy sobie dwoje dzieci, które nie lubią się i to okazują (zdarza się im unikać siebie nawzajem lub źle się do siebie odzywać). W sytuacji, gdy ta dwójka wykonuje wspólnie jakieś działanie (zlecone przez nauczyciela) będziemy wzmocniać każdą sytuację współpracy, każdy moment, gdy są mili dla siebie. Wzmocniamy czynność bez występowania trudnego zachowania.

Kolejny przykład: jeżeli zazwyczaj dziecko w trakcie zajęć grupowych krzyczy zamiast zgłaszać się do odpowiedzi to zgodnie z zasadami DRA powinniśmy je wzmocnić (udzielić pochwały, dostarczyć żeton) za każdym razem na przykład, gdy podniesie rękę - jednocześnie wygaszamy zachowanie niepożądane (krzyk) i wzmocniamy pożądanе (podnoszenie ręki). Dzięki alternatywnemu zachowaniu zaspokajana jest ważna potrzeba dziecka a także uczy my adekwatnych społecznych zachowań.

DRA i DRI są procedurami, które często łączą się ze sobą. Jeśli dziecko przepisuje coś z tablicy oraz jest przy tym spokojne i ciche, to komunikat wykorzystujący DRA i DRI będzie wyglądał następująco:

„Krzysiu, jesteś cicho i bardzo starannie przepisujesz słowa z tablicy.”

A w następnym numerze o narzędziu zwanym DRO.

Ukierunkowana obserwacja zachowania dziecka

Miłość, bliskość i zrozumienie to najcenniejsze, co może ofiarować rodzic swojemu dziecku. Jest to baza dla powstania bezpiecznego przywiązania, które stanowi punkt wyjścia dla tworzenia satysfakcjonujących relacji z innymi dziećmi i dorosłymi. Jednak w wychowywaniu dzieci potrzebna jest też pewna wiedza na temat ich rozwoju¹, jego prawidłowości oraz momentów krytycznych. Wiedza ta daje szansę na podjęcie wczesnej interwencji w przypadku zauważenia pewnych nieprawidłowości, a także zrozumienie dlaczego w pewnych okresach dzieci stają się buntownicze, mają wybuchy złości lub płaczu, zaczynają zachowywać się jakby były młodsze niż są w rzeczywistości.

Świadomemu rodzicielstwu sprzyja umiejętność wnikliwej obserwacji zachowania dziecka oraz jego uwarunkowań. Bliższe przyjrzenie się zachowaniom pokazuje bowiem, że są one częścią niekończących się wzajemnych zależności między daną osobą a środowiskiem. Rodzice i inne osoby zaangażowane w wychowywanie są niekiedy zaskoczeni w trakcie wymiany informacji, jak zupełnie różnie może funkcjonować dziecko w różnych środowiskach. **A zatem to jak zachowuje się dziecko może być wynikiem tego, co wydarzyło się wcześniej lub jaka była późniejsza reakcja otoczenia.** Nie bez znaczenia są także inne czynniki takie jak pora dnia, czy osoba, w której towarzystwie przebywa dziecko. **Być może pewne zachowania pojawiają się tylko przy danych osobach, bądź o danej porze dnia.** Czasem okazuje się, że pewne zachowania, które pojawiają się w domu, zupełnie nie mają miejsca w przedszkolu i na odwrót. Przyczyną są z reguły odmienne sytuacje społeczne, w których znajduje się dziecko, inne relacje i osoby w nie zaangażowane.

Rodzicom zgłaszającym się do nas na konsultacje z powodu martwiących ich zachowań dzieci, często polecamy **przeprowadzenie ukierunkowanej**

obserwacji według modelu ABC¹ na przykład w formie poniższej tabeli.

DATA GODZ.	A sytuacja poprzedzająca	B zachowanie dziecka (opis + natężenie +czas trwania)	C jaka była reakcja otoczenia	OSOBY OBECNE

Uzupełnianie arkusza można zacząć od części B, czyli od dokładnego opisu zachowania dziecka z zaznaczeniem czasu jego trwania oraz natężenia (np. w skali od 1 do 10). Potem uzupełniamy rubrykę A i piszemy, co wydarzyło się tuż przed wystąpieniem trudnego zachowania, a następnie w rubryce C opisujemy, co nastąpiło tuż po nim. Warto również zaznaczyć godzinę zdarzenia oraz wpisać osoby, które były wówczas obecne. Aby można było wyciągnąć wnioski z przeprowadzonej obserwacji, potrzebny jest materiał z co najmniej kilku dni.

Najczęściej spotykaną trudnością w trakcie prowadzenia obserwacji jest etykietowanie zachowań dzieci, które stanowią osobistą interpretację osoby prowadzącej obserwację. Sposobem przezwyciężenia tej trudności jest precyzyjny opis zachowania, czyli tego co dokładnie dziecko robi, jaką aktualnie czynność wykonuje.

INTERPRETACJA ZACHOWANIA	OPIS ZACHOWANIA
Krzyś jest nadpobudliwy.	Krzyś biega i skacze po pokoju.
Ola jest niegrzeczna.	Ola rzuca klockami.
Kuba jest nerwowy.	Kuba obgryza paznokcie.

¹ ABC to skrót od nazw w języku angielskim, gdzie A oznacza *antecedent* (zmienna poprzedzająca), B oznacza *behavior* (zachowanie), a C *consequence* (konsekwencja).

Ania obraża koleżanki.	Ania mówi Kasi i Gosi, że ich nie lubi i nie zaprosi ich na urodziny.
------------------------	---

W wielu przypadkach samo uzupełnianie tabeli pozwala rodzicom dostrzec, co jest prawdopodobną przyczyną zachowania dziecka. Pokazuje od jakiego rodzaju oddziaływań warto zacząć - czy kluczem do rozwiązania trudnych sytuacji jest to, co dzieje się przed zachowaniem czy to, co następuje po nim. Przykład takiej tabeli poniżej.

DATA GODZ.	A sytuacja poprzedzająca	B zachowanie dziecka (opis + natężenie + czas)	C jaka była reakcja otoczenia	OSOBY OBECNE
1.03.22 9.00	W czasie zakupów Kasia prosi o kupienie jajka niespodzianki przy kasie. Tata odmawia mówiąc, że za chwilę będzie w domu obiad.	Kasia płacze. Natężenie : 5/10 Czas: 3 min	Pani w kolejce mówi: „Nie płacz, tata Ci kupi”. Tata kupuje, ale mówi, że dostanie dopiero po obiedzie.	tata Kasia pani w kolejce
1.03.22 17.30	Ula (3 lata) i Krzyś (5 lat) bawią się klockami. Mama pracuje na komputerze. Krzyś prosi mamę o to,	Krzyś uderza Ulę. Dziewczynka płacze. Natężenie: 8/10 Czas: 1 min	Mama przerywa pracę. Mówi Krzysiovi „Tak nie wolno!” Przytula Ulę. Krzyś bawi się dalej sam.	Krzyś Ula mama

żeby zabrała Ulę, bo mu przeszkadza. Mama nie reaguje.			
--	--	--	--

Ukierunkowana obserwacja zachowania dziecka jest niezwykle użyteczną techniką poznania dziecka, bliższego przyjrzenia się doświadczanym przez niego trudnościom oraz własnym na nie reakcjom. Analiza według modelu ABC poszerza perspektywę trudnego zachowania dziecka, umiejscawia je w kontekście relacji społecznych. Często umożliwia zrozumienie dlaczego dziecko zachowuje się w określony sposób: Czy chciało w ten sposób uzyskać uwagę innych? A może dostać coś dla niego atrakcyjnego? Może chciało uniknąć trudnej sytuacji? Udzielenie odpowiedzi na te pytania pozwala odkryć tzw. funkcję zachowania dziecka a następnie zaplanować sposób postępowania. Czasem okazuje się, że wystarczy zaniechać pewnych reakcji osób z otoczenia dziecka na jego trudne zachowanie, formułować precyzyjne komunikaty czego od dziecka oczekujemy w danej sytuacji, dostarczać pozytywnej uwagi gdy dziecko zachowuje się w sposób prawidłowy. Czasem jednak potrzebne są bardziej złożone oddziaływania wymagające wsparcia osób z zewnątrz w postaci specjalistów czy terapeutów.

Polecana literatura:

Kołąkowski A., Pisula A. (2011). Sposób na trudne dziecko. Przyjazna terapia behawioralna. GWP.

Kącik logopedyczny

Autorki
Agata Lange i Izabela Pyrczak

Rozwijanie mowy narracyjnej przedszkolaków

Konstruowanie opowiadania przez dziecko jest jedną z wcześniejszych i najbardziej twórczych zdolności językowych, które pojawiają się

u malucha. Na początku przybiera formę niejęzykową (gesty, mimika, spojrzenie), następnie łączy się ze środkami językowymi. Bohaterem pierwszych opowiadań jest samo dziecko, dopiero w toku rozwoju mowy dołączane są inne postaci, wydarzenia, czas i miejsce. Ma to również związek z rozwojem myślenia przyczynowo-skutkowego oraz oczywiście ze wzrostem sprawności językowych, takich jak słownictwo, użycie form gramatycznych. Wzrost połączeń przyczynowo-skutkowych ma swój rozkwit około 6/7 roku życia dziecka, ale na tym etapie nie powinniśmy poprzestać rozwijać tej zdolności. Konstruowanie opowiadania jest więc okazją do stymulowania sprawności nie tylko językowych, ale również zdolności myślenia i codziennego porozumiewania się z otoczeniem. Otaczanie dziecka dłuższymi formami wypowiedzi, tworzenie opisu różnych sytuacji to elementy, które pomogą rozwinąć naturalną potrzebę dziecka do dzielenia się ze światem swoimi spostrzeżeniami, myśleniem i wyobrażeniami. Jak można stymulować mowę narracyjną (opowieściową) w domu? Oto kilka pomysłów na zabawy dla dziecka w wieku 4-6 lat:

- wykorzystanie pomocy dostępnych na rynku - story cubes, seria „Opowiem Ci, mamo” i układanie z nich historyjek (żeby zabawa była ciekawsza, raz robi to dziecko a raz osoba dorosła; można wymyślać również ciąg dalszy danej opowieści - najlepiej gdyby był on najbardziej śmieszny, a nawet fantastyczny),
- opowiadanie dziecku krótkiej historyjki, a następnie wspólne narysowanie ilustracji do niej,
- rozpoczynanie historii przez osobę dorosłą, następnie dziecko podaje kolejne zdanie - i tak na zmianę - aż do zakończenia historii,
- robienie przerw w czytaniu książeczek i wspólne streszczanie usłyszanego dotąd tekstu; zadawanie pytań: „Dlaczego coś się wydarzyło?”, „Co będzie potem?”

- rozkładanie dziecku przypadkowych przedmiotów, na przykład auta, długopisu, kubka i wymyślanie historii, w której występują wszystkie te elementy,
- rysowanie kilku postaci, miejsc, przedmiotów, pojazdów, pór roku- wrzucanie rysunków do worka i wyciąganie kilku obrazków- zadaniem dziecka jest ułożenie historyjki z wylosowanych elementów,
- dziecko wysłuchuje wiersza/opowiadania, ale nie do końca- zadaniem dziecka jest wymyślanie i opowiedzenie jak mogą potoczyć się dalsze losy (może też zmieniać imiona bohaterów, wymyślać nowych bohaterów, zmieniać wydarzenia w bajce, oceniać zachowanie bohaterów),
- „Zgadnij, o którym obrazku opowiadam”- przed dzieckiem rozłożone są obrazki. Dorosły opowiada coś na temat obrazka, a zadaniem dziecka jest odgadnięcie o jaki obrazek chodzi.
- wybranie 3 obrazków z gotowej historyjki i dorysowanie tego 4 obrazka, który może być początkiem, końcem lub środkiem danej historii,

Podczas opowiadania historyjek razem z dziećmi należy zwracać uwagę na poprawność gramatyczną tworzonych zdań, dobieranie słów adekwatnych do wieku dziecka i wybór treści, które będą nawiązywać do zainteresowań, potrzeb społecznych oraz emocjonalnych. Ważne jest wychodzenie poza schematy, aby rozwijać kreatywność i poczucie humoru dziecka. Motywacją dla dziecka będzie wspólne lub naprzemiennie tworzenie historii. Należy również pamiętać o stopniowaniu trudności. Jeśli zauważą Państwo niepokojące sygnały (dziecko nie chce opowiadać, nie zapamiętuje najważniejszych informacji, nie potrafi prawidłowo ułożyć obrazków w danej historii, nie zauważa związku przyczynowo-skutkowego między elementami, tworzy zdania niepoprawne gramatycznie) należy zwrócić się do logopedy lub psychologa, który oceni umiejętność tworzenia opowiadania przez dziecko.

- 2.03 – Dzień Staroci
- 3.03 – Międzynarodowy Dzień Pisarzy
- 7.03 – Światowy Dzień Tenisa
- 8.03 – Międzynarodowy Dzień Praw Kobiet
- 10.03 – Międzynarodowy Dzień Dud
- 14.03 – Dzień Motyli

15 marca

Dzień Piekarzy i Cukierników

- 16.03 – Dzień Pandy
- 17.03 – Dzień Łodzi Podwodnej
- 21.03 – Początek Kalendarzowej Wiosny

22 marca

Światowy Dzień Wody

- 23.03 – Dzień Meteorologii
- 24.03 – Narodowy Dzień Życia
- 25.03 – Międzynarodowy Dzień Gofra
- 25.03 – Dzień Chwastów
- 31.03 – Światowy Dzień Budyniu**

Pomysł

Specjalny dzień w kalendarzu może stanowić inspirację do wyboru tematu tygodniowego. Może być też okazją, aby wszystkie dzieci i grupy w placówce mogły zrobić to samo lub przynajmniej skupić się wokół jednego tematu. Może stać się lokalną tradycją. Okazją do spotkania integracyjnego lub choćby wspólnego działania dzieci, rodziców i personelu placówki.

Okazje oznaczone na obrazkach będą obchodzone wraz z dziećmi w Społecznym Przedszkolu Integracyjnym Fundacji CZAS DZIECIŃSTWA. Będą im towarzyszyć specjalne aktywności.

- 1.04 – Międzynarodowy Dzień Ptaków
- 2.04 – Międzynarodowy Dzień Książki Dla Dzieci
- 4.04 – Dzień Marchewki
- 6.04 – Światowy Dzień Sportu

- 7.04 – Dzień Bobrów
- 8.04 – Dzień Miłośników ZOO
- 11.04 – Dzień Radia
- 12.04 – Międzynarodowy Dzień Lotnictwa i Kosmonautyki
- 14.04 – Dzień Patrzenia w Niebo

- 17-18.04 – Wielkanoc
- 19.04 – Dzień Czosnku i Dzień Rowerowy**
- 22.04 – Dzień Ziemi
- 25.04 – Światowy Dzień Pingwina
- 27.04 – Dzień Florysty

Pomysł

Dni zaznaczone na czerwono będą miały jedynie charakter kulinarny.

To też ważne okazje, bo pokazują jak istotna jest współpraca z personelem niepedagogicznym w placówce.

Możliwość wyboru takiej okazji przez nasze panie kucharki pokazuje, że nie tylko nauczyciele mają wpływ na rozwój społeczny przedszkolaków, ale wszystkie inne osoby w otoczeniu dzieci.

Wymienione w naszym kalendarzu okazje nie są zapewne wszystkimi specjalnymi dniami wartymi uwagi w marcu i kwietniu.

W tym numerze wykorzystaliśmy

Grafiki Public Domain (z pixabay.com):

Ilustracja na okładce

Autor: Jill Wellington

Strzykawka (str. 14)

Autor: SJ (JJuni)

Plakat na Dzień Piekarza (str. 28)

Autor: Philippe Ramakers

Plakat na Dzień Wody (str. 28)

Autor : rony michaud

Plakat na Dzień Leśnika (str. 29)

Autor: Inactive account – ID 6392734

Plakat na Dzień Sztuki (str. 29)

Autor: Inactive account – ID 1681551

Reklama (str. 32)

Autor: Mohamed Hassan

Grafikę Public Domain (z wikipedia.pl):

Tablica pamiątkowa (str. 18)

Autor: Szczebrzeszynski

Zdjęcie okładki (s. 15) pochodzi z książki Małgorzaty Roman-Zakrzewskiej „Lusia”, Warszawa 2021, Wydawnictwo Literówka.

Ten numer ukazał się

28
lutego

WYDAWCA

Fundacja Anny Florek
CZAS DZIECIŃSTWA

ul. Wolumen 3
01-912 Warszawa
tel. 226635521

Odwiedź nas na:

www.czasdziecinstwa.com.pl/publikacje/nasz-miesiecznik/

[www.fb.com/czasdziecinstwa](https://www.facebook.com/czasdziecinstwa)

Nasza Redakcja:

Marcin Dębiński – Redaktor naczelny. Odpowiedzialny za skład miesięcznika oraz wywiady, kącik naukowy, recenzje książek, gry planszowe i poradnik awansowy.

Pedagog, nauczyciel wychowania przedszkolnego, ponadto inżynier, absolwent SGGW i WSP ZNP. Współpracował z warszawskimi uczelniami wyższymi prowadząc ćwiczenia ze studentami. Autor publikacji na temat edukacji i wychowania. W 2015 roku nagrodzony Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Martyna Witkowska - Odpowiedzialna za dział porad fizjoterapeutycznych.

Fizjoterapeuta, hipoterapeuta. Dyplomowany terapeuta PNF, NDT Bobath, SI, Fits. Członek komisji egzaminacyjnej Polskiego Towarzystwa Hipoterapii, Członek Stowarzyszenia Fizjoterapia Polska. Konsultuje zajęcia fizjoterapeutyczne dla dzieci w Społecznym Przedszkolu Integrycyjnym oraz prowadzi zajęcia dla dzieci i dorosłych w prowadzonej przez siebie firmie Martimed.

Monika Rosińska - Odpowiedzialna za dział „Okiem Psychologa”

Psycholog, oligofrenopedagog, pedagog Montessori, certyfikowany terapeuta behawioralny PSTB, certyfikowany terapeuta motywujący PTTM, absolwentka rocznego szkolenia z zakresu terapii poznawczo-behawioralnej, Należy do Polskiego Stowarzyszenia Terapii Behawioralnej (PSTB), Polskiego Towarzystwa Terapii Motywującej (PTTM). W 2020 roku Nagrodzona Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Agata Lange - Odpowiedzialna za dział logopedyczny.

Logopeda, absolwentka UW na kierunku logopedia ogólna i kliniczna ze specjalizacją nauczania języka polskiego. Ukończyła wiele szkoleń i kursów z zakresu afazji i apraksji dziecięcej, opóźnionego rozwoju mowy, rozwoju mowy dzieci z autyzmem, zaburzeń w sferze orofacialnej, dyslalii, treningu umiejętności społecznych, logorytmiki, terapii ręki, zaburzeń przetwarzania słuchowego. Swoje doświadczenie zdobywa w pracy z dziećmi z niepełnosprawnością intelektualną, w przedszkolach oraz w szkole.

Katarzyna Hamerlak - Odpowiedzialna za dział behawioralny.

Oligofrenopedagog, supervisor terapii behawioralnej, psycholog, autorka publikacji na temat terapii behawioralnej. Certyfikowany terapeuta behawioralny PSTB. Odybła staż w Princeton Child Development. Prowadzi szkolenia z zakresu stosowanej analizy zachowania. Koordynuje terapię behawioralną w Przedszkolu i w Punkcie Konsultacyjnym Fundacji CZAS DZIECIŃSTWA.

Beata Oraniec - Odpowiedzialna za dobór materiałów i korektę merytoryczną.

Surdopedagog, pedagog Montessori, autorka publikacji na temat edukacji przedszkolnej. Współpracowała z warszawskimi uczelniami wyższymi prowadząc ćwiczenia ze studentami. Za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania została w 2015 roku nagrodzona Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Anna Gromadzka - Odpowiedzialna za dobór materiałów i korektę merytoryczną.

Nauczycielka wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego, pedagog specjalny, autorka publikacji na temat edukacji przedszkolnej, przyjaznej adaptacji dzieci i współpracy z rodzicami. Prowadzi zajęcia ze studentami warszawskich uczelni pedagogicznych. W 2014 roku nagrodzona Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

- ☒ **Jesteś z małej miejscowości.**
- ☒ **Prowadzisz przedszkole, punkt przedszkolny, fundację, świetlicę.**
- ☒ **Chcesz pochwalić się swoją działalnością.**
- ☒ **Szukasz miejsca na reklamę a nie masz na nią pieniędzy.**
- ☒ **Czytasz nasze czasopismo.**

Zapraszamy do współpracy

więcej informacji na www.czasdziecinstwa.com.pl/wspolpraca

